

Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komitetui

2022 m. lapkričio 29 d., Nr. 22-241VK

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 19(2) IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO (NR. XIVP-2230), LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 7, 9, 16, 17, 20, 43, 44, 46, 51, 69, 71, 72(1), 75(1) STRAIPSNIŲ IR VIENUOLIKTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 46(3) IR 72(1) STRAIPSNIAIS IR 71(1) STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTAS (NR. XIVP-2231) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-627 31 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTAS (NR. XIVP-2232)

2022 m. lapkričio 15 d. vykusio Lietuvos Respublikos Seimo posėdžio metu svarstymui pateikti įstatymo projektai (toliau – **Projektai**), kuriems pritarta po pateikimo:

XIVP-2230	Energetikos įstatymo Nr. IX-884 19(2) ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas
XIVP-2231	Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 7, 9, 16, 17, 20, 43, 44, 46, 51, 69, 71, 72(1), 75(1) straipsnių ir vienuoliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, įstatymo papildymo 46(3) ir 72(1) straipsniais ir 71(1) straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas
XIVP-2232	Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-627 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas

Projektai po pateikimo skirti svarstyti Lietuvos Respublikos Seimo ekonomikos komitetui (toliau – **Komitetui**), papildomai Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijai (toliau – **Komisija**).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 4 punkte įtvirtintais atvirumo ir skaidrumo principais, kurie *inter alia* reiškia, kad teisėkūra turi būti vieša. Tai yra, teisės aktų projektų rengimas turi būti toks, kad būtų sudarytos ne menamos, fiktyvios,

o realios galimybės rengiant teisės aktų projektus dalyvauti suinteresuotoms kompetentingoms institucijoms, joms teikti savo išvadas, taip pat sąlygos visuomenei dalyvauti ir teikti pasiūlymus, Lietuvos verslo konfederacija (toliau – **LVK**) teikia pasiūlymus dėl Projektų.

Pasiūlymai:

Dėl Energetikos įstatymo Nr. IX-884 19(2) ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (NR. XIVP-2230):

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komisijos nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
	Lietuvos verslo konfederacija, 2022-11-29	1	4		<p>Argumentai:</p> <p>Siekiant teisinio aiškumo, siūloma patikslinti projekto 19² straipsnio 16 dalį, numatant, kad atsakomybė nepriklausomiems elektros energijos tiekėjams galėtų būti taikoma tik tais atvejais, jeigu nepriklausomi elektros energijos tiekėjai veiklą nutraukė neteisėtai. Už teisėtą ūkio subjekto veiklą (ar veiklos nutraukimą) negali būti taikoma atsakomybė.</p> <p>Pasiūlymas:</p> <p>Projekto 1 straipsnio 4 dalimi keičiamo įstatymo 19² straipsnio 16 dalį išdėstyti taip:</p> <p>„16. Vyriausybės įgaliota institucija privalo kreiptis į nepriklausomą elektros energijos tiekėją, neteisėtai nevykdantį prisiimtų įsipareigojimų tiekti elektros energiją sutartomis su buitiniams elektros energijos vartotojais sąlygomis, neteisėtai vienašališkai nutraukusį veiklą arba elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį, arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį, nurodyti išmokėtas dalinio kompensavimo buitiniams elektros energijos vartotojams sumas ir pateikti rašytinį reikalavimą sumokėti išmokėtas dalinio kompensavimo buitiniams elektros energijos vartotojams sumas kartu su sukauptomis palūkanomis į valstybės biudžetą. Nepriklausomam elektros energijos tiekėjui neteisėtai nevykdant prisiimtų įsipareigojimų tiekti elektros energiją sutartomis su</p>		

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komisijos nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					buitiniais vartotojais sąlygomis, neteisėtai vienašališkai nutraukiant veiklą arba elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį, arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį, nesumokant Vyriausybės įgaliotos institucijos reikalavime nurodytos sumos per nurodytą terminą, Vyriausybės įgaliota institucija kreipiasi į teismą Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka su reikalavimu priteisti išmokėtų dalinio kompensavimo buitiniams elektros energijos vartotojams sumų kartu su sukauptomis palūkanomis sumokėjimą į valstybės biudžetą.“		
		3	4		<p>Argumentai:</p> <p>Įstatymo projekto 3 straipsnio 5 dalyje yra numatoma, kad „nuostata dėl dalinio kompensavimo dydžio apskaičiavimo buitiniams elektros energijos vartotojams, kuriems užtikrinamas elektros energijos garantinis tiekimas dėl to, kad jų pasirinktas nepriklausomas elektros energijos tiekėjas nevykdo prisiimtų išipareigojimų tiekti elektros energiją sutartomis su elektros energijos vartotojais sąlygomis, nutraukia veiklą arba elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį, taikoma iki 2022 m. gruodžio 31 d., jeigu pirmiau nurodyti nepriklausomo elektros energijos tiekėjo veiksmai ar neveikimas atlikti 2022 metais“.</p> <p>Įstatymo projekto 3 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad „4. Šio įstatymo 1 straipsnio 4 dalis įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.“.</p> <p>Taigi, numatoma, kad tam tikros nuostatos bus taikomos nepriklausomo elektros energijos tiekėjo veiksams ar neveikimui, atliktiems 2022 metais, t.y. dar iki Įstatymo pakeitimų projektų patvirtinimo ir įsigaliojimo.</p>		

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komisijos nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					<p>Nei įstatymu, nei poįstatyminiais aktais negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo būtų įsiterpta į jau pasibaigusius teisinius santykius.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 3 straipsnio 4 dalį išdėstyti taip: „4. Šio įstatymo 1 straipsnio 4 dalis įsigalioja 2023 m. sausio 1 d. Šio įstatymo 1 straipsnyje 4 dalyje išdėstyto Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 19² straipsnio 16 dalies nuostata netaikoma iki įstatymo įsigaliojimo nepriklausomų elektros energijos tiekėjų atliktiems veiksams“.</p>		

Dėl Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 7, 9, 16, 17, 20, 43, 44, 46, 51, 69, 71, 72(1), 75(1) straipsnių ir vienuoliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, Įstatymo papildymo 46(3) ir 72(1) straipsniais ir 71(1) straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto (NR. XIVP-2231):

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komisijos nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
	Lietuvos verslo konfederacija, 2022-11-29	19	7		<p>Argumentai: Numatomi pakeitimai turės poveikį iki įstatymo pakeitimų projektų įsigaliojimo įvykusioms aplinkybėms, kadangi numatoma nustatyti naujus reikalavimus nepriklausomiems tiekėjams, kuriems licencija ar leidimas vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekėjo veiklą išduotas iki šio įstatymo įsigaliojimo.</p> <p>Tai neabejotinai prieštarauja teisėtų lūkesčių, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo, konstitucinio teisingumo principams.</p>		

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komisijos nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					<p>Ūkio subjektų interesai, kurie pradėjo veiklą galiojant tokiam teisiniam reguliavimui, kuris nenumatė papildomų reikalavimų nepriklausomų tiekėjų veiklai, neabejotinai bus pažeisti, juo labiau, šie pakeitimai yra įgyvendinami skubotai, jų nebuvo galima numatyti.</p> <p>Pasiūlymas: „7. Šio įstatymo 4, 9–10 straipsniuose nustatyti reikalavimai nėra taikomi nepriklausomiems tiekėjams, kuriems licencija ar leidimas vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekėjo veiklą išduotas iki šio įstatymo įsigaliojimo. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodyto šio įstatymo įsigaliojimo informuoja nepriklausomus tiekėjus apie tai, kad nepriklausomi tiekėjai, kuriems licencija ar leidimas vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekėjo veiklą išduotas iki po šio įstatymo įsigaliojimo ar šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka, privalo iki 2023 m. kovo 31 d. Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai pateikti visą reikalingą informaciją ir dokumentus apie šio įstatymo 4, 9–10 straipsniuose nustatytų reikalavimų įvykdymą. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, iš nepriklausomo tiekėjo gavusi informaciją ir dokumentus apie šio įstatymo 4, 9–10 straipsniuose nustatytų reikalavimų įvykdymą, ne vėliau kaip iki 2023 m. balandžio 30 d. priima sprendimą, ar nepriklausomas tiekėjas atitinka šio įstatymo 4, 9–10 straipsniuose nustatytus reikalavimus. Jei Valstybinė energetikos reguliavimo taryba nustato, kad nepriklausomas tiekėjas neatitinka šio įstatymo 4, 9–10 straipsniuose nustatytų reikalavimų, Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos priimtu sprendimu panaikinti nepriklausomam tiekėjui išduotą licenciją ar leidimą vykdyti nepriklausomo</p>		

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komisijos nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					elektros energijos tiekėjo veiklą šio tiekėjo licencijos ar leidimai netenka galios 2023 m. gegužės 1 d.“		
		10			<p>Argumentai:</p> <p>Įstatymą siūloma papildyti 46(3) straipsniu, kurio 1 dalis numato, kad Nepriklausomas tiekėjas privalo turėti galiojantį prievolių įvykdymo užtikrinimą, kai elektros energija tiekama buitiniams vartotojams. Minėto straipsnio 4 dalis numato, kad nepriklausomo tiekėjo prievolių įvykdymo užtikrinimo suma turi būti didžiausia suma iš šių:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 2 000 eurų; 2) 7 procentai nepriklausomo tiekėjo visų įvykdytų įsipareigojimų per praėjusius 3 mėnesius pajamų sumos pagal visas nepriklausomo tiekėjo su buitinais vartotojais sudarytas elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartis. Apskaičiuojant šią pajamų sumą nepriklausomo tiekėjo taikyta galutinė elektros energijos kaina buitiniams vartotojams (su pridėtinės vertės mokesčiu) padauginama iš šių vartotojų suvartoto elektros energijos kiekio. <p>Šis papildomas reikalavimas yra numatomas visiems nepriklausomiems tiekėjams, nepriklausomai nuo to, ar jie siūlo vartotojams biržos kainos planus ar fiksuotos kainos planus. Pažymime, kad elektros energijos rinkoje mažiesiems nepriklausomiems tiekėjams (UAB "EGTO energija", MB Birštono Elektra), kurie ketina siūlyti vartotojams tik biržos kainos planus šie reikalavimai yra neproporcingai dideli, iš esmės pablogina jų galimybes teikti paslaugas ir riboja jų galimybes konkuruoti elektros energijos tiekimo rinkoje.</p> <p>Tiekiant elektros energiją vartotojams pagal biržos planą, vartotojas moka už elektrą pagal tai, kokia yra elektros kaina biržoje, prie šios kainos pridėdant valstybės reguliuojamos kainos dalį ir nepriklausomo tiekėjo aptarnavimo</p>		

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komisijos nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					<p>kainos dalį. Nepriklausomas tiekėjas gali nustatyti ir daryti įtaką tik jo aptarnavimo kainos dydžiui (tiekėjo maržai), bet ne galutinei elektros energijos kainai. Taigi skirtumas, kurį valstybė kompensuotų vartotojui, jei nepriklausomas tiekėjas galimai neįvykdytų savo pareigų vartotojams turėtų būtų apskaičiuojamas tik kaip skirtumas tik tarp nepriklausomo tiekėjo maržos ir garantinio tiekimo taikomo papildomo koeficiento (dabar 1,25, planuojamas 1,15).</p> <p>Atitinkamai, nepriklausomo tiekėjo, teikiančio paslaugas pagal biržos planus, prievolių užtikrinimo dydis turėtų būti vertinamas ir skaičiuojamas atsižvelgiant tik į nepriklausomo tiekėjo aptarnavimo kainos dydį, o ne bendrą elektros energijos kainą.</p> <p>Pasiūlymas: Projekto 10 straipsnio 4 dalį išdėstyti taip: „4. Nepriklausomas tiekėjas užtikrina, kad jo turimas prievolių įvykdymo užtikrinimas atitinka šioje dalyje nustatytus reikalavimus. Nepriklausomo tiekėjo prievolių įvykdymo užtikrinimo suma turi būti didžiausia suma iš šių: 1) 2 000 eurų; 2) 7 procentai nepriklausomo tiekėjo visų įvykdytų įsipareigojimų per praėjusius 3 mėnesius pajamų sumos pagal visas nepriklausomo tiekėjo su buitinais vartotojais sudarytas elektros energijos pirkimo-pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartis. Apskaičiuojant šią pajamų sumą nepriklausomo tiekėjo taikyta galutinė elektros energijos kaina buitiniams vartotojams (su pridėtinės vertės mokesčiu) padauginama iš šių vartotojų suvartoto elektros energijos kiekio. Nepriklausomo tiekėjo, teikiančio paslaugas tik pagal biržos planus, prievolių užtikrinimo dydis apskaičiuojamas nuo nepriklausomo tiekėjo aptarnavimo kainos dydžio“</p>		

Remiantis minėtais argumentais, siūlome tikslinti įstatymų pakeitimų Projektais siūlomą teisinį reguliavimą, siekiant užtikrinti tinkamą teisėkūros principų įgyvendinimą, teisėtų lūkesčių apsaugą, teisinį tikrumą ir teisinį saugumą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė

Originalas nebus siunčiamas. Vilius Kriaučiūnas, el.p. vilius@lvk.lt, mob. +37060898408.